

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

06.03.2026 367

с. Верхний Услон

КАРАР

Тел.: (84379) 30-1-48, факс: (84379) 30-1-48.

«2026 - 2030 елларга Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү» муниципаль программасын раслау турында»

Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм "Татарстан Республикасы халыклары телләре турында" Татарстан Республикасы законы нигезендә; телләрен, мәдәниятләрен һәм горел-гадәтләрен саклау һәм үстерү өчен уңай перспектива тәэмин итү максатында; халыкларара аралашу чарасы буларак татар һәм рус телләренең позицияләрен ныгыту; Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау һәм үстерү юнәлешендәге чараларны финанслау һәм матди-техник базасының тотрыклы үсешен тәэмин итү өчен, Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча 2026 – 2030 нчы елларга муниципаль программаны расларга.

2. "2026 - 2030 елларга Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү" муниципаль программасын тормышка ашыру буенча чаралар комплексын эшләргә:

- "Югары Ослан муниципаль районы мәгариф бүлеге" муниципаль казна учреждениесенә;

- "Югары Ослан муниципаль районы мәдәният бүлеге" муниципаль казна учреждениесенә;

- Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлегенә.

3. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча 2026 – 2030 елларга муниципаль программаны тормышка ашыру өчен чаралар комплексын эшләүне тәкъдим итергә:

- Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының авыл жирлекләре һәм «Иннополис шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетларына.

Югарыда аталган органнар житәкчеләренә программа чараларын үтәүгә кабул итәргә, район программасын тормышка ашыру буенча башкарылган эшләр турында Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты алдында ай саен хисап тотарга.

4. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Башкарма комитет житәкчесенәң социаль-мәдәни мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Башкарма комитет житәкчесе

А.А. Әхмәтшин

РАСЛЫЙМ:
 ТР Югары Ослан муниципаль районы
 Башкарма комитеты җитәкчесе
 _____ А. А. Әхмәтшин
 « _ » _____ 2026 ел

"2026 – 2030 елларга Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның
 телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү"

ПРОГРАММАсы

«2026 – 2030 елларга Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның
 телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү» муниципаль программасы паспорты

Программа атамасы	2026-2030 елларда Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телен саклау, өйрәнү һәм үстерү программасы,
Программаны эшләү өчен нигез	<ul style="list-style-type: none"> • «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабредәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон (2016 елның 3 июлендәге редакциясендә) • 2013 елның 22 июлендәге «Мәгариф турында» 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы • Россия Федерациясенәң 1991 елның 25 октябрәндәге 1807-1 номерлы «Россия Федерациясе халыклары телләре турында» Законы (2020 елның 31 июлендәге редакциясендә) • «Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында» 1992 елның 8 июлендәге 1560-XII номерлы Татарстан Республикасы Законы • «Россия Федерациясенәң 2030 елга кадәр һәм 2036 елга кадәр перспективада үсешенәң милли максатлары турында» 2024 елның 7 маендагы 309 номерлы Президент Указы.
Программаны эшләүчеләр	<ul style="list-style-type: none"> • Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты • «Югары Ослан муниципаль районы мәгариф бүлегә» МКУ
Программаның төп башкаручылары	<ul style="list-style-type: none"> • «Югары Ослан муниципаль районы мәгариф бүлегә» МКУ • «Югары Ослан районының Мәдәният бүлегә» МКУ • Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлегә • Югары Ослан муниципаль районы Республикасы Татарстанның авыл җирлекләре һәм «Иннополис» шәһәре муниципаль берәмлегә Башкарма комитетлары.
Программаның максатлары һәм бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> • Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен, мәдәниятләрен һәм гореф-гадәтләрен саклау һәм үстерү өчен уңай перспектива тәэмин итү • Татарстан Республикасы башкарма хакимият органнарында һәм идарә итү органнарында дәүләт телләре үтөлеше • Татар һәм рус телләренәң халыкларара мәгънәдә тыңлануын тотрыктыландыру • Балалар һәм өлкәннәрнең телләр буенча белем алу системасын үстерү

	<ul style="list-style-type: none"> • Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау һәм үстерү юнәлешендәге чараларны финанслауны, материал-техник базасының тәртипле үсешен тәэмин итү
Программа эчтәлегенә төзелеш	<ul style="list-style-type: none"> • 1 бүлек. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү, <ul style="list-style-type: none"> • 1.1. Оештыру чаралары • 1.2. Матди-техник тәэмин ителеш • 2-нче бүлек. Татарстан Республикасының дәүләт телләрен тигез хокуклы куллану һәм үстерү <ul style="list-style-type: none"> • 2.1. РТ дәүләт телләре куллану сфералары <ul style="list-style-type: none"> • 2.2. Кадрлар белән тәэмин итү • 3 бүлек. Ресурс белән тәэмин итү
Үтәлеш вакыты	<ul style="list-style-type: none"> • 2026-2030 еллар.
Программаның ресурслы тәэмин итү	<ul style="list-style-type: none"> • Программа чараларын тормышка ашыру түбәндәге чыганақлардан акча белән тәэмин ителә: <ul style="list-style-type: none"> • — учреждениеләренең хәзерге күрсәтелгән исәп-хисабы; • - спонсорлык ярдәме; • - исәп-хисап сәхәтына акчаларны акчасыз күчерү юлы белән иганә шартнамәсе. • Югары Ослан муниципаль районы Советы карары белән аны үтәү барышында предприятиеләр һәм оешмаларның өстәмә акчалары да жәлеп ителергә мөмкин.
Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру системасы	<ul style="list-style-type: none"> • Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты

КЕРЕШ

Россия Федерациясә Конституциясә (3 нче бүлек, 68 нче ст.) һәм Татарстан Республикасы Конституциясә (1 нче бүлек, 8 нче ст.) нигезендә, татар һәм рус телләре Татарстан Республикасында тигез хокуклы дәүләт телләре булып тора. Татарстан Республикасының «Татарстан Республикасы халыклары телләре турында» законы белән Татарстан Республикасы дәүләт телләрен куллануның хокукый нормалары билгеләнә һәм Татарстан Республикасы халыклары телләренең ирекле кулланылуын һәм тигез хокуклы үсешен өйрәнү өчен хокукый нигез төзелә.

Татар һәм рус телләренең дәүләт статусы дәүләт хакимияте һәм идарә органнары эшчәнлегендә, предприятие, учреждение һәм оешмаларда, рәсми документ эзерләү һәм язышу эшендә, массакүләм мәгълүмат чараларында, мәгариф, фән һәм мәдәният өлкәсендә, халыкка хезмәт күрсәтү сферасында һәм топонимикада аларның тигез кулланылуы белән тәэмин ителә.

Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты һәм Советы эшенең юнәлешләренең берсе булып Татарстан Республикасы «Татарстан Республикасы халыклары телләре турында» Законын үтәүне тәэмин итү һәм Татарстан Республикасының Татарстан Республикасы халыклары телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү Дәүләт программасын тормышка ашыру тора. Тел сәясәте өлкәсендәге дәүләт нормаларын гамәлгә ашыру белән бәйлә мәсьәләләрне чишү программалы подходны таләп итә. Шуңа бәйлә рәвештә

Югары Ослан муниципаль районында районның барлык структуралары көчләрен Татарстан Республикасының дәүләт телләрен тигез куллану, аларның башкарма хәкимият органнарында эшләвенә консолидацияләүне күздә тотып, Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү Программасы (алга таба - Программа) эшләнде.

Өлеге программаны тормышка ашыру Югары Ослан муниципаль районы Советында, мәгариф бүлеге, мәдәният бүлеге һәм яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге советының утырышларында берничә тапкыр каралды. Программаның тормышка ашырылуы Татарстан Республикасының ике дәүләт теленең тигезлеген тәмин итү шартларын булдыруга, шулай ук Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның туган телен саклау, өйрәнү һәм үстерүгә башлангыч салуы билгеләп үтелде.

Шул ук вакытта, Татарстан Республикасының ике дәүләт теленең тигез күләмдә эшләве уңайлы мохит тудыруны, шулай ук Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен үстерү буенча эшне дөвам итәргә кирәк.

Моңа бәйле рәвештә, 2026-2030 елларга Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү программасы эшләр куела, ул Татарстан Республикасында демократияне алга таба ныгытуга һәм Россия Федерациясе халыкларының тарихи барлыкка килгән бердәмлеген саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын тормышка ашыру 2026 елның 1 апреленнән 2030 елның 31 мартына кадәр вакыт дәвамында планлаштырыла.

Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы "Югары Ослан муниципаль районы мәгариф бүлеге" МКУ, "Югары Ослан муниципаль районы мәдәният бүлеге" МКУ, "Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге" МКУ, Югары Ослан муниципаль районы авыл жирлекләре Башкарма комитетлары һәр елны Программа чараларын тормышка ашыру буенча башкарылган эшләре турында Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитетына исәп бирәчәк.

2026-2030 елларга Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Программа - Югары Ослан районында яшәүче халыклар телләре һәм мәдәниятең уңайлы саклануы һәм үсеше тәмин итүнең максат һәм бурычларын билгеләүче, аларга ирешү стратегиясен һәм моңа кирәкле оештыру шартларын, интеллектуаль, мәгълүмати һәм матди-финанс ресурсларын бирүче документ. Программа чаралары үтәлеш барышында төгәлләштерелгә һәм тулыландырылырга мөмкин.

Программаның максаты

Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар өчен уңайлы психологик атмосфера тудыру, Татарстан Республикасы дәүләт телләрен тормышның барлык өлкәләрендә тигез куллану.

Программаның бурычлары:

- Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар һәм аларның тарихи ватаны арасында мәдәният алышуны яхшырту, шулай ук мәдәни һәм мәгърифәтчелек элементләрен тотрыклы тоткарлау өчен шартлар тудыру;
- Программаны тормышка ашыруда милли-мәдәни оешмаларның ролен арттыру;
- район мәгариф учреждениеләрендә аерым фәннәрне татар телендә өйрәнүче класслар һәм туган (татар) һәм дәүләт теле буларак төркемнәр чөптәрен үстерү;
- районның мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә туган телләрен ике теллек нигезендә өйрәтүне оештыру;
- Татарстан Республикасының дәүләт телләре буларак рус һәм татар телләренең позицияләрен ныгыту;
- Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау һәм

үстерүгә юнәлтелән чараларның матди-техник базасы һәм финанславының тотрыклы үсешен тәэмин итү.

Программа Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләренең саклануын, өйрәнүен һәм үсешен тәэмин итү өчен оптималь шартлар булдыруны күздә тотта.

Көтелгән нәтижеләр: 2030 елның мартына кадәр Программаның иң тулы тормышка ашырылуын тәэмин итү, Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләре һәм мәдәниятләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү өчен иң яхшы мөмкинлекләр һәм уңайлы шартлар булдыру максаты белән.

Моның өчен ирешергә кирәк:

- Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләренә сыйфатлы укытуны һәм моның өчен шартлар булдыруны тәэмин итү;
 - һәр яшьтәге теләсә нинди милләт вәкилләренә телләрен өйрәнү һәм мәдәниятләрен үстерү өчен өстәмә белем бирү учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган жәмәгать хезмәтләре өлкәсен киңәйтү;
 - Югары Ослан районында яшәүче халыкларның әдәбиятка, мәдәният кыйммәтләренә, вакытлы матбугатка, тарихи ватаннарыннан аудио-һәм видео материалларга булган ихтыяжларын канәгатьләндерү;
 - Татарстан Республикасының дәүләт телләрен эшчәнлекнең барлык өлкәләрендә тигез куллану.
- Программаны гамәлгә ашыру механизмы ел саен эш документларын, башкаручылар эшчәнлегенә чикләрен билгеләп, беренчел эшләр исемлеген формалаштыруны күздә тотта.
- Программа чараларын финанслау түбәндәге акчалар хисабына башкарыла:
- Оешманың агымдагы исәп-хисабы;
 - Спонсорлык ярдәме;

- исәп-хисап сәхәтына акчаларны акчасыз күчерү юлы белән иганә шартнамәсә.

Бүлек 1. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү

1.1 Оештыру чаралары

№	Чаралар	Үтәү вакыты	Жаваплы затлар	Көтелгән нәтижә
1.	Мәктәпкәчә мәгариф учреждениеләрендә (МББУ), гомуми белем бирү учреждениеләрендә һәм Күпмилләтле якшәмбе мәктәбендә балаларга туган телдә укыту һәм тәрбияләү өчен шартлар тудыру	Тулаем чор	"Мәгариф бүлегә" МКУ	Тәрбияләү һәм укыту туган телдә алып барыла торган укыту-тәрбия учреждениеләре чөлтәрен киңәйтү
2.	Өстәмә белем бирү учреждениеләрендә милли мәдәниятләренә үстерү өчен шартлар тудыру.	Тулаем чор	"Мәгариф бүлегә" МКУ	Өстәмә белем бирү учреждениеләрендә Югары Ослан районында яшәүче халыклар телендә эшләүче студияләр, түгәрәкләр, клублар ачу һәм аларда эшне оештыру

3.	Мәгариф учреждениеләрендә Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү өчен шартлар тудыру	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ	Туган телдә белем алучыларның дәрестән тыш эшчәнлеге кысаларында төркемнәр, түгәрәкләр булдыру һәм арттыру, тарихи материаллар һәм фольклор жыю өчен экспедицияләр оештыру
4.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның тел мохитен үстерү өчен шартлар тудыру	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен белүче педагогик, мәдәни - агарту кадрлары белән тәэмин итү
5.	Толерантлык тәрбиясе эшен камилләштерү өчен шартлар тудыру	Ел саен	“Мәгариф бүлеге” МКУ «Мәдәният бүлеге» МКУ	Толерант тәрбия бирү эшен камилләштерүне тәэмин итә торган чаралар үткөрү
6.	Укучыларның милли үзаңының формалашу динамикасын күзәтү Тест үткөрү	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ”	Гомуми белем бирү учреждениеләренең барлык укучыларына тест үткөрү, мәгълүмат базасын булдыру һ. б.
7.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрен һәм чит телләрен өйрәнүдә уку-тәрбия процессын методик яктан тәэмин итүнең сыйфатын күтәрү өчен шартлар тудыру	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ	Иң яхшы авторлык программаларына, чит телләрдә һәм Югары Ослан районында яшәүче халыкларның телләрендә уку әсбапларына конкурслар оештыру, шулай ук педагогларга матди стимул бирү. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрендә һәм чит телләрендә методик әдәбият бастыру

8.	Югары Ослан муниципаль районында татарлар тупланып яшәгән төбәкләрдә яшәүче халыкларның тарихи ватаны белән социаль-икътисадый, фәнни-техник һәм мәдәни-агарту элементларен урнаштыру.	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ "Мәдәният бүлеге" МКУ	Чуваш Республикасы белән шартнамәләр, хезмәттәшлек турында килешүләр төзү. Район коллективларының гастроль-концерт эшчәнлеген һәм гомуми белем бирү учреждениеләре укучыларының халыкларның тарихи ватанында, Югары Ослан районында һәм татар тупланып яшәгән авылларда уздырыла торган олимпиадаларда, конференцияләрдә катнашуын оештыру. Югары Ослан районында яшәүче халыкларның компактлы яшәү урыннарында дәрәслекләр һәм методик әсбаплар, матур әдәбият һәм вакытлы басмалар, аудио һәм видеокассеталар, диаспоралар тарихы буенча кинофильмнар алмашу
9.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның мәдәниәтен өйрәнү өчен фольклор һәм этнографик экспедицияләр оештыру	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ «Мәдәният бүлеге» МКУ	Экспедицияләр үткөрү һәм тикшеренү материалларын җирле музейлар эшендә куллану
10.	Күренекле фән, мәдәниәт һәм сәнгать эшлеклеләре истәлеген саклауда һәм мәңгеләштерүдә милли-мәдәни оешмаларга ярдәм күрсәтү	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ "Мәдәният бүлеге" МКУ	Музейлар булдыру һәм чаралар үткөрүдә ярдәм күрсәтү

11.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның милли мәдәният казанышлары белән район халкын таныштыру системасын булдыру	Тулаем чор	«Мәдәният бүлеге» МКУ	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның милли мәдәнияте һәм милли аш-су көннәре, фестивальләр, халык ижаты бәйгеләре, күргәзмәләр үткәрү. Жирле массакуләм мөгълүмат әчараларында милли бердәмлек, интернациональ ышаныч мәсьәләләре һәм проблемаларын даими яктырту Район массакуләм мөгълүмат чараларында милләтара татулык, интернациональ тәрбия, тел сәясәте, мәдәният һәм гореф-гадәтләрне даими яктырту («Безнең уртак йортыбыз», «Масленица», «Нәүрүз», «Каравон», «Сабантуй», «Халыклар дуслыгы фестивале», «Казан сандугачы», татар телендә КВН (КДМ), «Иң яхшы рус һәм татар теле укытучылары», «Татар кызы, Татар малае»).
12.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрендә һәм халыклар турында язмалар оештыруда ММЧга ярдәм күрсәтү	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ "Мәгариф бүлеге" МКУ	Татар телендә чыгуы «Туган ягым» кушымтасында басмалар чыгару
13.	Программаның үтәлеше турында жәмәгәтчелеккә мөгълүмат житкерүне оештыру	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ " «Мәдәният бүлеге» МКУ	Район массакуләм мөгълүмат чараларында программаны үтәү барышын яктырту.

1.2. Матди-техник тәэмин ителеш

№	Чаралар	Башкарылган вакыт	Өзерлек өчен җаваплы затлар	Көтелгән нәтижә
---	---------	-------------------	-----------------------------	-----------------

14.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның дәүләт телләрен һәм телләрен өйрәнү өчен шартлар төзү	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ	Мәгариф учреждениеләрендә тел уку кабинетын төзү һәм жиһазландыру . Уку китаплары һәм методик ярдәмлекләр, сынлы әдәбият һәм техник уку чаралары, электрон ресурслар, Югары Ослан муниципаль районының халык тарихы буенча кинофильмнар аудио- һәм видеокассеталар белән тәэмин итү.
15.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның чит телләрен һәм телләренә югары сыйфатлы белем бирүне тәэмин итү	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ	Фәнни учреждениеләрне чит телләренә һәм республикада яшәүче халыклар телләрен өйрәнү өчен компьютерлы мәктәп программалары һәм компьютер техникасы белән жиһазландыру.
16.	Музыка мәктәпләрен, мәктәптән тыш һәм клуб учреждениеләрен, милли-мәдәни оешмаларны милли музыка кораллары һәм костюмнары белән тәэмин итү	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ	Кирәкле санда милли-музыкаль инструментлар һәм костюмнар (мәгариф, мәдәният тармаклары коллективлары) булу
17.	Район китапханәсе базасында һәр районда милли мәгълүмат үзәкләре эшчәнлеген оештыру	Тулаем чор	“Мәгариф бүлеге” МКУ	Район халкына мәгълүмати хезмәт күрсәтүне, Югары Ослан районында яшәүче халыкларны вакытлы матбугат һәм әдәбият белән туплауны оештыру, компьютер һәм күбәйтү техникасы, телекоммуникация чөптәрләре, аудио-һәм видеоматериаллар белән тәэмин итү

18.	Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның телләрендәге әдәбият белән район китапханәләрен тәэмин итү	Тулаем чор	«Мәдәният бүлеге» МКУ	Район китапханәләрен, балалар бакчалары, мәктәпләр, үсмерләр т.клубларын әдәбият, уку-укуту материаллары, видеокассеталар, Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыклар телләрен өйрәнү өчен дисклар белән тәэмин итү
-----	--	------------	-----------------------	---

2 бүлек. Югары Ослан муниципаль районында дәүләт телләрен өстенлекле куллану һәм үстерү

2.1. ТР дәүләт телләрен куллану өлкәләре

№	Чаралар	Үтәү вакыты	Жаваплылыклы	Көтелгән нәтижә
19.	Башкарма хакимият һәм идарә органнарында ТР дәүләт телләренең эшләвен тәэмин итәргә, шул исәптән: - сессияләр, Президиум утырышлары һәм КСНД даими комиссияләре уздырганда	Тулаем чор	ВМР Башкарма комитеты	Сессияләренә, президиум утырышларын, КСНД даими комиссияләрен ТР дәүләт телләрендә алып бару
	- район Башлыгы, авыл торак пунктлары башлыклары һәм структур бүлекчеләр житекчеләре катнашлыгында киңәшмәләр уздырганда	Тулаем чор	ЮМР башкарма комитеты	Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә жылышлар үткөрү
	- районның рәсми документларын эзерләү һәм бастыруда	Тулаем чор	ВМР башкару комитеты	район Башлыгының, шулай ук урынбасарының боерыклары, эмерләре, килешүләре һәм килешү-контрактлары Аппарат житекчесе карарларны эзерләү һәм бастырып чыгару,
	- гражданның һәм оешмалар мөрәжәгатьләрен кабул иткәндә һәм караганда	Тулаем чор	Сөйләштерелгән ВМР башкарма комитеты	Мөрәжәгать иткән гражданның һәм оешмаларның теләге буенча ТР дәүләт телләренең берсендә мөрәжәгатьләрен кабул итү һәм карау

20.	ТР дәүләт телләрен элементә транспорты, сәламәтлек саклау, юридик хезмәт күрсәтү, социаль яклау, торак-коммуналь хужалык, сәүдә һәм куллану хезмәтләре өлкәләрендә һәм хезмәт күрсәтүнең башка өлкәләрендә куллануны тәмин итәргә	Тулаем чор	Югары Ослан районы Башкарма комитеты	Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә документлаштыру һәм халыкка хезмәт күрсәтү
21.	Сәүдә, жәмәгать туклануы һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрендә сатып алучылар өчен бәяләрдән, кертемнәрдән, мөһләмәттән, шикәятләр һәм тәкъдимнәр кенәгәләреннән ТРның ике дәүләт телендә мәжбүри файдалануны тәмин итәргә	Тулаем чор	Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты	Сәүдә, аш-су һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрендә исемлектә күрсәтелгән материалларның булуы
22.	Татарстан Республикасы дәүләт телләрен куллануны урамнарны, юлларны, реклама щитларын, учреждениелар, оешмалар һәм предприятиеләрнең табличкаларын рәсмиләштерүдә тәмин итү.	Тулаем чор	ЮМР Башкарма комитеты	Районны ТР дәүләт телләрендә бизәү (юл күрсәткечләре, информаторлар, реклама щитлары, элмә такталар)
23.	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә тәрбияләү, укыту өчен шартлар тудырырга һәм гомуми белем бирү учреждениеләрендә ТР дәүләт телләрендә бертигез күләмдә укытуны тәмин итәргә	Тулаем чор	МКУ "Мәгариф бүлеге"	Барлык мәктәпләрдә һәм гомуми белем бирү учреждениеләрендә балаларны Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә бертигез күләмдә укыту, тәрбияләү.
24.	Уку йортларында туган телдә алып барыла торган укыту һәм тәрбияләү класслары һәм төркемнәрен ачуны киңәйтәргә.	Тулаем чор	МКУ "Мәгариф бүлеге"	Контроль саннар түбәндәгеләрне күрсәтә: ачу планы ел саен һәм жәяләрдә аларның гомуми саны

25.	Мәгариф, мәдәният һәм спорт өлкәләрендә татар теле файдаланылуын тәэмин итү	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ, «Мәдәният бүлеге» МКУ Башкарма комитетның Яшьләр һәм спорт бүлеге	Контроль Параметрлар татар телендә белем алучы һәм тәрбияләнүче балалар санының татар балаларының гомуми санына нисбәте белән билгеләнә.
26.	Масса күләм мәгълүмат чараларына «Татар телен өйрәнәбез» рубрикасын кертергә	Тулаем чор	ЮМР Башкарма комитеты	Билингвизм шартларында аралашу культурасын пропагандалау өчен масса күләм мәгълүмат чараларынан файдалану

2.1. Кадрлар белән тәэмин итү

№	Чаралар	Үтәү вакыты	Җаваплы затлар	Көтелгән нәтижә
27.	Төбәкнең тел сәясәте мәсьәләләрен өйрәнү	Квартал сайын	"Мәгариф бүлеге" МКУ	Фәнни-гамәли конференцияләр үткәру, семинар-киңәшмәләр оештыру, тәкъдимнәр әзерләү һ. б.
28.	ТРның ике дәүләт телен белгән кадрлар буенча мәгълүматлар банкын төзү	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ, "Мәдәният бүлеге" МКУ БК Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	Хезмәткәрләренең квалификация дәрәжәсе турында мәгълүмат барлау
29.	«ТР халыклары телләре турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә учреждениеләр һәм оешмалар хезмәткәрләренең эшләренең хезмәт регламентларын, нигезләмәләрен һәм вазыйфаи инструкцияләрен эшләү	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ "Мәдәният бүлеге" МКУ БК Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә эшне тәэмин итү.
30.	Татарстан Республикасы учреждениеләре, оешмалары, предприятиеләре хезмәткәрләре һәм халкы өчен дәүләт телләре укыту системасын булдыру	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ	Район хужалыгы учреждениеләрендә һәм оешмаларында, ведомство буйсынуындагы учреждениеләрдә ТР дәүләт телләрен үзләштерү өчен кадрлар әзерләүне һәм яңадан әзерләүне тәэмин итәргә. Район халкын укыту
31.	Мәктәпне тәмамлаучыларның татар телендә белем бирүче бүлекләренә укырга керү өчен профориентация эшләре алып бару	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ «Мәдәният бүлеге» МКУ БК Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә белгән белгечләр санын арттыру.

32.	Материаль система булдыру өчен стимуллау: - Татарстан Республикасының ике дәүләт теле буенча укыту-тәрбия процессынның сыйфатын күтәрү; - РТның ике дәүләт теле буенча район тармакларында эшләр өчен кадрлар жәлеп итү	Тулаем чор	«Мәгариф бүлеге» МКУ "Мәдәният бүлеге" МКУ БК Яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге	Укытучыларга ТРның ике дәүләт телендә укыту һәм тәрбияләүдә иң яхшы күрсәткечләр өчен премияләр бирү; татар теле укытучыларына һәм башка затларга әлеге һөнәр өчен кирәкле булган ике дәүләт телендә эшләгән өчен хезмәт хакына өстәмә билгеләү: - белем бирү; - мәдәният; - спорт; транспорт белән; - сәламәтлек саклау һ. б.
33.	ОУ һәм педагогик кадрларның конкурслар һәм акча грантларында катнашу өчен шартлар булдырырга	ел саен	"Мәгариф бүлеге" МКУ	Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче халыкларның телләрен, горейф-гадәтләрен, мәдәниятләрен саклап калуға һәм үстерүгә юнәлдерелгән проектларны гамәлгә ашыруға муниципаль белем бирү оешмалары арасында үткөрелгән республика конкурсында конкурслар йомгаклары буенча акчалата премияләр, 500 000 сум күләмендә акчалата грант булу
34.	Ике дәүләт телендә сөйләшүче кадрларны торак белән тәэмин итү. Татарстан Республикасы телләре.	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ «Мәдәният бүлеге» МКУ, БК яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге	Торак йортлары белән тәэмин итү, фатирлар бүлеп бирү, яшәү урыны алу яки акча өләше кертү өчен ярдәм күрсәтүне стимуллаштыру.
35.	Мәгариф учреждениеләрән, шулай ук ведомство буйсынуындагы учреждениеләрне, оешмаларны һәм предприятиеләрне тармаклар буенча сүзлекләр, сөйләшүлекләр һәм	Тулаем чор	"Мәгариф бүлеге" МКУ «Мәдәният бүлеге» МКУ, БК яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге	Теләсә нинди тармакка караган сүзлекләр булуы: - учреждениеләрнең хәзерге сметасы; - спонсор ярдәме; - иганә килешүе буенча акчалата күчерү юлы белән керткән акчалары

	лексик минимумнар белән тәэмин итәргә.			
36.	ТРның ике дәүләт телендә дә документлар алып баруны тәэмин итә торган автоматлаштырылган эш урыннарын эшләргә һәм гамәлгә кертергә	Тулаем чор	ЮМР Башкарма комитеты	Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә документлар белән эш алып барырга мөмкинлек бирүче автоматик хезмәт урыннары, компьютер программаларының булуы

3 бүлек. Ресурслар белән тәэмин итү

Программа чараларын тормышка ашыру түбәндәгеләр исәбенә башкарыла:

- учреждениеләрнең агымдагы сметасы;
- иганәчелек ярдәме;
- исәп-хисап счетына акчаларны акчасыз күчөрү юлы белән иганә шартнамәсе.
- Югары Ослан муниципаль районы Советы карары белән предприятие һәм оешмаларның акчалары өстәмә рәвештә жәлеп ителергә мөмкин.